

Závěrečná zpráva o působení učitele u krajanů

Školní rok: 2018/2019

Destinace (země, místo): Chorvatsko, Daruvar

Jméno, příjmení: Mgr. Bohdana Pěva Šolcová

Ve školním roce 2018/19 jsem jako učitelka českého jazyka působila převážně v Českých besedách. Místem výkonu mé práce nebyl pouze Daruvar, ale často jsem cestovala do vzdálených Besed, které mou pomoc vítaly – Rijeka, Jazvenik, Bjeliševac, Verovice. Jde o Besedy, které stojí mimo centrum české menšiny.

Kromě výuky českého jazyka byla součástí mé pracovní náplně vedení či pomoc v zájmových aktivitách, setkáních, oslavách, seminářích, kulturních akcích a vystoupeních nebo přehlídkách pořádaných krajauskými spolky, Svazem Čechů v CHR, školami nebo zástupkyní hejtmana pro národnosti menšiny.

1. Vyučování českého jazyka a literatury v ZŠ

- Výuka ČJL ve školách s výukou češtiny v **modelu A** (výuka všech předmětů v českém jazyce): Česká základní škola J. A. Komenského Daruvar (24 žáků), Základní škola Dolní Střežany (8 žáků), Základní škola Dolany (2 žáci), Základní škola Horní Daruvar (1 žák)
- Výuka ČJL ve školách s výukou češtiny v **modelu C** (výuka českého jazyka jako fakultativního předmětu): Základní škola I. Jemeršiče Kaptol (34 žáků), Základní škola Podmurvica Rijeka (40 žáků)

Také v tomto školním roce jsem se zaměřila na rozšiřování lexika, objasňování významu slov a seznamování se současnou českou dětskou literaturou. Využívala jsem české národní písně a písně současných autorů, jež jsem doprovázela hrou na kytaru, ukulele, dudy a rytmické nástroje. Využívala jsem spojení rytmu, pohybu a slov.

V základních školách, kde se vyučuje český jazyk jako fakultativní předmět (model C), jsem většinou učila češtinu jako cizí jazyk. Někteří žáci docházející na fakultativní výuku hovořili česky velmi dobře. Byli to žáci, kteří absolvovali 1. stupeň české základní školy a potom pokračovali ve školní docházce na 2. stupni chorvatské základní školy. Většina dětí rozuměla česky, ale učitelé odpovídala chorvatsky. V Základní škole Podmurvica v Rijece jsem vyučovala český jazyk jenom jako jazyk cizí, neboť žádné z dětí nepřišlo v rodině ani ve svém okolí do kontaktu s češtinou.

Ve výuce často využívám dramatizace, což se velmi osvědčilo. V každé základní škole jsem se musela přizpůsobit konkrétní jazykové situaci a potřebám mluvčích.

S dětmi jsem se účastnila besídek (Mikuláš, Vánoce, Velikonoce) a různých vystoupení nebo přehlídek.

2. Výchovně vzdělávací činnost v mateřských školách

- **Mateřská škola Ferdy Mravence Daruvar** (prostřední oddělení 35 dětí, oddělení předškoláků 39 dětí)
- **Česká mateřská škola Končenice** (24 dětí)

V obou mateřských školách jsem využívala hry na hudební nástroje (kytara, ukulele, flétna, dudy, vozembouch, famfrnoch), spojení rytmu, pohybu a slov v říkadlech a samozřejmostí byly hudebně pohybové hry a tance. Velmi oblíbené byly dramatizace pohádek, do nichž jsem zapojovala děti. Pomáhala jsem nacvičovat písničky a dramatizace pro různá vystoupení.

3. Spolupráce s Českými besedami

Také v tomto školním roce mě oslovila řada Českých besed, abych s nimi spolupracovala.

- **ČB Lipovec** – besední pěvecká skupina *Lipovecká děvčata* (12 členů), skupinu se také snažím zapojovat do různých kulturních akcí, připravuji zpěvačky a hudebníky na různá vystoupení, spolupráce s besední dechovou hudbou (10 členů)
- **ČB Daruvarský Brestov** – spolupráce s besední taneční skupinou předškolních dětí (12 dětí), vedoucí skupiny předškolních dětí a dětí mladšího školního věku (12 dětí), spolupráce s besední dechovou hudbou (10 členů)

S dětmi jsem nacvičila několik pásem k různým příležitostem (Mikuláš, Vánoce, Naše jaro, Večírek písní atp.), s touto skupinou často vystupujeme na různých akcích, začali jsme nacvičovat divadélko na příští školní rok

- **ČB Daruvar** – spolupráce s taneční skupinou „malá“ *Holubička* (24 dětí)
- **ČB Rijeka**
Spolupráce s besední pěveckou skupinou (13 členů)

V Besedě jsem vedla kurzy češtiny pro dospělé začátečníky a pro rodilé mluvčí. Kurzy neztratily na oblíbenosti a počet studentů je stabilní (10 studentů). Podstatnou náplní kurzů je výuka gramatiky a seznamování s lexikem. Na kurzech hraji na hudební nástroje a seznamuji studenty s českými reáliemi. Oblíbené jsou jazykové hry a aktivity.

V České besedě jsem zorganizovala a vedla velikonoční dílnu, kde jsme s mým manželem učili plést pomlázku a malovat vejce voskovou technikou.

Divadelní skupině jsem upravila scénář (8 členů). Letos se divadelní skupina po letech účastnila divadelní přehlídky v Lipovci.

- **ČB Jazvenik**

Besedě jsem pomáhala ve všech sekcích kromě taneční.

V divadelní skupině (8 členů) jsem se ujala role režisérky. Spolu s mým manželem jsme napsali scénář *Akvabely aneb Historie vodního baletu v Chorvatsku*, kde jsme respektovali herecké a jazykové možnosti jazvenických herců. S novou hrou jsme se účastnili divadelní přehlídky v Lipovci. Do souboru se mi podařilo přivést nového člena.

Pěvecké skupině (10 členů) pomáhám s výběrem repertoáru, přednesem a správnou technikou sborového zpěvu. Účastnili jsme se několika přehlídek.

- **ČB Bjeliševac**

Již v roce 2017 mě Česká beseda požádala o pomoc se založením divadelní skupiny (8 členů). Jeden z členů se chystal napsat autorský text, který bych zrežirovala. Jelikož zůstalo pouze u přání text napsat, rozhodla jsem se „zasáhnout“. Napsala jsem krátkou krojovanou divadelní veselohru se zpěvy a tanci s názvem *Hruškovice*, která vycházela z historie obyvatel Bjeliševce. Tu jsem České besedě nabídla a záhy jsme začali hru nacvičovat.

Spolupráce s bjeliševským souborem byla nadmíru komplikovaná pro různou jazykovou úroveň herců a absenci jakýchkoli hereckých zkušeností. Herce bylo nutné neustále motivovat pro divadelní činnost. Do posledního okamžiku před premiérou nevěřili, že hra bude u diváků „fungovat“. Během premiéry, která proběhla na divadelní přehlídce v Lipovci, ale byli mile překvapeni kladnou odezvou z publika a po představení byli pozitivně ohodnoceni členkou výběrové komise Chorvatského sněmu kultury. To se pro ně stalo velkou motivací do příští divadelní sezóny.

Velkým úspěchem tohoto školního roku je pro mě založení divadelní skupiny v ČB Bjeliševac, která během své dlouhé historie divadlo nikdy nehrála. Jsem potěšena, že jsem stála u založení její první divadelní skupiny.

ČB Bjeliševac mě následně požádala, abych napsala krátkou hru pro besední děti, z nichž nikdo nemluví česky. Scénář jsem předala vedoucí skupiny a nabídla jí pomoc s nacvičováním.

- **ČB Viroviticko-podravského kraje**

Tato nejmladší Beseda mě okamžitě po svém vzniku požádala o pomoc. Besedě jsem pomohla založit divadelní skupinu (15 členů). Protože jde o začínající herce, napsala jsem jim ve spolupráci s mým manželem krátkou divadelní hru *Zájezd České besedy*. Hru se nám podařilo nastudovat včas, takže jsme se mohli zúčastnit divadelní přehlídky v Lipovci. Ujala jsem se role režisérky a snažím se předat hercům minimální herecké dovednosti (pohyb na scéně, jevištní řeč atp.), pomáhám se scénografií a osvětlením scény.

Pro příští divadelní sezónu jsem upravila nový scénář. V Besedě pomáhám v hudební sekci a s úpravou krojů.

ČB mě přizvala, abych pomáhala jejich Besedu reprezentovat na mezinárodním veletrhu *Viroexpo Virovitica 2019*. U stánku České besedy jsem v kroji hrála na dudy.

Besedě jsem pomohla zorganizovat výstavu velkoformátových koláží Miroslava Huptycha v Městské knihovně ve Verovici (chr. Virovitica). Vernisáž se konala v rámci městských slavností.

Pěveckým skupinám pomáhám s výběrem, interpretací písní a jejich přednesem. Snažím se, aby byl celkový dojem pěvecké skupiny co nejvyrovnanější. Divadelním skupinám pomáhám s výběrem vhodných her, upravuji je, píši divadelní scénáře a je-li to nezbytné, ujímám se režie. Velmi složité je vybrat vhodný divadelní scénář.

4. Vzdělávání učitelů

Odborná porada všech pedagogických pracovníků české menšiny v Chorvatsku (Český národní dům v Daruvaru): přednáška na téma Úvod do arteterapie a artefiletiky. Zajišťování odborné literatury a pomůcek pro pedagogy.

5. Dechová hudba

Dechovky ČB Daruvarský Brestov a Lipovec mě požádaly o pomoc.

6. Spolupráce s novinově vydavatelskou institucí Jednota

Týdeník *Jednota* a dětský časopis *Dětský koutek*: korektury, úpravy článků a psaní článků. Zajistila jsem souhlas autorů knihy *Sára a toulavý dědeček* s publikováním jejich knihy jako četby na pokračování v časopisu *Dětský koutek*.

7. Spolupráce s redakcí českého vysílání Radia Daruvar 91,5

Zpracovávala jsem různá témata a nahrávala je: současní čeští spisovatelé, rozhovor s Pavlem Göblem, Miroslavem Huptychem a Josefem Kejhou, významné osobnosti národního obrození.

8. Vlastní akce

- V únoru jsem v rámci *Měsíce mateřského jazyka* pozvala do Daruvaru českého režiséra a spisovatele **Pavla Göbla**. Připravila jsem mu týdenní program: promítání jeho pohádky *Kovář z Podlesí* pro české školy v místním kině, promítání jeho filmu *Odborný dohled nad výkladem snů*. Oba filmy byly spojené s besedou o filmu. Filmy propůjčil pan režisér bez nároku na honorář. Se členy Literárního klubu i veřejností proběhlo autorské čtení z knihy *Tichý společník*, které získalo cenu Magnesia Litera. Na akcích se organizačně podílel Svaz Čechů v CHR a zástupkyně hejtmana za českou menšinu Táňa Novotný-Golubić.
- V květnu přijeli na mé pozvání do Daruvaru **Miroslav Huptych**, básník a ilustrátor, a **Josef Kejha**, spisovatel a novinář. S jejich knihou *Sára a toulavý dědeček* (Kejha text, Huptych ilustrace) pracovali žáci českých škol celý školní rok. Příběhy malé Sáry vycházely v četbě na pokračování v časopise *Dětský koutek* a staly se inspirací a námětem výtvarné soutěže *Naše jaro – výtvarné*. Týdenní program obou umělců jsem organizovala: instalace a vernisáž výstavy velkoformátových koláží *Labyrint světa a ráj srdce* (Huptych) v České galerii v Daruvaru,

besedy v českých školách, beseda s Literárním klubem (Huptych a Kejha), *Naše jaro* v Dolanech.

- V tomtož měsíci jsem uspořádala **křest knihy *Češi ve světě – příběhy, Chorvatsko*** ve spolupráci se Svazem Čechů v CHR. Křtu se účastnili představitelé DZS: O. Vlachová a J. Morčušová, a za MZV Z. Sedláčková. Kniha má v české menšině velmi dobrý ohlas.
- V červnu jsem zorganizovala **program týdenního pobytu žáků šestých tříd ve Smržovce** (Liberecký kraj). Žáci dojížděli ze Smržovky do liberecké školy, kde se seznámili s žáky tamní školy, se způsobem výuky a organizací školy. Po každodenním náslechu ve třídách se mohli zapojit do různých aktivit: lukostřelby, jízdy na handbiku, vyzkoušet tématické učebny, florbal a rafting na řece Jizeře. Vystoupili na Ještěd a podnikli celodenní výlet do Jablonného v Podještědí. Zde v dominikánském klášteře z rukou opata převzali tři žáci cenu za umístění ve **výtvarné soutěži *V srdci Paní Zdislavy***, do níž jsem žáky šestých tříd českých škol v Chorvatsku zapojila. O spolupráci s libereckou školou následně projevila zájem Základní škola J. Růžičky v Končenicích. S ředitelem končenicke a liberecké školy budu na začátku nového školního roku projednávat možnosti spolupráce.
- Na měsíc červenec jsem jako účinkující na Etnoden v Ivanově Sele pozvala dva soubory z České republiky: folklorní soubor ***Patašpička z Jablonného v Podještědí*** a flétnový soubor ***Lusatia Consort ze Cvikova***. Pro oba soubory jsem zorganizovala týdenní program ve spolupráci s Českou besedou Ivanovo Selo a poslancem za českou a slovenskou menšinu panem Bílkem. Soubory předvedly svá představení na náměstí v Daruvaru a na Etnodni v Ivanově Sele. Odjely také na přátelskou návštěvu do České obce Bjelovar, kde vedení Obce vyjádřilo přání se soubory spolupracovat.

9. Spolupráce s učiteli náboženství a farou

Pro různé příležitosti nacvičuji s dětmi a dospělými náboženské písně a doprovázím je v kostelích na kytaru, také zpívám. Chorvatský farář v Daruvaru respektuje národnostní menšiny, takže není problém s ním spolupracovat. V červnu zorganizoval setkání národnostních menšin v kostele sv. Antonína v Daruvaru, kde každá menšina z Daruvaru a okolí představila svůj pěvecký sbor či skupinu. Za českou menšinu tu vystoupila pěvecká skupina *Lipovecká děvčata* z Lipovce, s nimiž spolupracuji.

Stále se mi nedaří navázat spolupráci s katolickým knězem z Česka, který by přijel ke krajanům do Chorvatska. Všichni mnou oslovení kněží odmítli spolupráci pro velké pracovní vytížení v ČR. Získala jsem ale další kontakty, takže se budu dále pokoušet o spolupráci.

10. Spolupráce se zástupkyní hejtmana pro národnostní menšiny

S paní Táňou Novotný-Golubić spolupracuji na různých akcích. Podílela jsem se například na *Měsíci mateřského jazyka*.

11. Senioři

Ve svých návštěvách krajanů-seniorů jsem neustala ani v tomto školním roce.

12. Spolupráce se včelaři

Zdejší včelařům zajišťuji českou literaturu o včelařství, o niž je tu velký zájem.

13. Projekt *Češi ve světě, příběhy*

V tomto školním roce jsem opakovaně navštěvovala vybrané krajanské rodiny, abych s nimi mohla vést rozhovory pro chystanou publikaci *Češi ve světě – příběhy*. Do knihy jsem vybrala 9 rozhovorů. V květnu se konal křest knihy v Daruvaru za přítomnosti představitelů DZS a MZV. Kniha má v menšině velmi dobrý ohlas.

Podrobnosti o jednotlivých akcích viz web DZS sekce Aktuální dění v destinacích

<https://www.dzs.cz/cz/program-podpory-ceskeho-kulturniho-dedictvi-v-zahranici/aktualni-deni-v-destinacich/>

Závěr

Komunita Čechů v Chorvatsku práci vyslaného učitele výborně přijímá a spolupráce se Svazem Čechů v CHR, jednotlivými Českými besedami, českými základními a mateřskými školami je na velmi dobré úrovni.

Jsem šťastná, že se krajané projevují lidsky a zajímají se, v jakých podmínkách v Chorvatsku žijí. Děkuji všem, kteří mi pomohli najít nové ubytování a pomohli mi se stěhováním do nového domova.

V komunitě Čechů v Chorvatsku mám nevšední příležitost podporovat snahu krajanů o uchování odkazu jejich předků. Jsem ráda, že této komunitě mohu pomáhat také příští školní rok.

Děkuji všem, kteří mě v mé práci podporovali.